

Remissvar av Institutet för språk och folkminnets förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken Ert dnr Ku2020/01900

Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, STR-T, företrädare för den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset samt minoritetsspråket meänkieli tackar för möjligheten att lämna remissvar.

STR-T välkomnar ambitionerna i utredningens förslag och menar att intentionerna i handlingsprogrammet är goda. Det krävs skyndsamma insatser som berör statushöjning, revitalisering och synliggörande av meänkieli. Kunskapen kring och attityden till tornedalingar, kväner och lantalaiset samt meänkieli har inte förbättrats nämnvärt trots att minoritetspolitiken funnits i drygt 20 år. Den senaste undersökningen genomförd av Sifo Kantar på uppdrag av Institutet för språk och folkminnen, Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget visar återigen att kunskapen är låg.¹

STR-T poängterar att det är viktigt att gå vidare med de förslag som nationella minoriteter bedömer vara viktiga, det finns olika behov och förutsättningar för respektive minoritetsspråk.

Följande förslag är, enligt STR-T, särskilt bra:

- Språkcentrum inrättas för finska, jiddisch, meänkieli och romska i enlighet med de förslag Isof presenterade 2019.
- Utvalda kommuner, kommunala samverkansorgan eller regioner tilldelas efter ansökan statliga medel för att etablera och driva språkresurscentrum på lokal eller regional nivå.
- Regeringen tillför Isof anslag för att utvidga det språkvårdande arbetet i syfte att täcka det ökande behovet av språkvårdsinsatser.
- Öronmärkta medel riktas till kommuner och andra skolhuvudmän i syfte att skapa incitament för tvåspråkig undervisning.
- Möjligheterna att genom kommunöverskridande samarbete anordna modersmålsundervisning och tvåspråkig undervisning via fjärrundervisning undersöks av lämplig myndighet i syfte att underlätta för kommuner och andra skolhuvudmän som har brist på lärare i de nationella minoritetsspråken.
- I avvaktan på att nationellt minoritetsspråk får status som eget ämne, tas en lösning fram för att reglera modersmålsundervisningen i nationella minoritetsspråk, där ett lägsta antal timmar fastställs.
- Som ett alternativ till ett nytt ämne, ska nationella minoritetsspråk kunna läsas som språkval från åk 6 på samma sätt som övriga moderna språk, öppet för alla elever. Ämnet behöver då stöd för att uppfattas som ett attraktivt val, både för elever tillhörande de nationella minoriteterna och för andra.

¹ [Nationella minoriteter 2020 \(isof.se\)](https://isof.se)

- Skolinspektionen ges i uppdrag att återkommande granska om kommuners och skolhuvudmäns informationsplikt gällande modersmålsundervisningen för nationella minoriteter uppfylls, samt om modersmålsundervisningen ges i den utsträckning som förväntas.
- Skolverket ges i uppdrag att inventera lärarunderlaget, det vill säga antalet behöriga lärare som har kunskaper i nationella minoritetsspråk. I inventeringen ska lärarnas behörighet inom olika ämnen ingå.
- För att säkerställa kvaliteten och långsiktigheten i produktionen av läromedel inrättas ett produktionsstöd riktat till de kommersiella förlagen för framtagning av läromedel. Stödet fördelas och administreras av Skolverket eller annan lämplig myndighet. Specialpedagogiska skolmyndighetens produktionsstöd kan användas som modell för hanteringen.
- Skolverket får, i samarbete med Myndigheten för digital utveckling (DIGG), uppdraget att etablera en portal för delning av pedagogiskt undervisningsmaterial.
- Kommuner och skolhuvudmän som erbjuder studier i ett eller flera nationella minoritetsspråk i gymnasiet, bör också uppmanas att erbjuda dessa språk inom yrkesvuxenutbildningar. Särskilt prioriterade bör omsorgsyrken eller yrken med inriktning mot barn och unga.
- Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI) ges i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att arrangera uppdragsutbildningar av översättare i romska, meänkieli och jiddisch.
- Möjligheterna till gränsöverskridande samarbete mellan Sverige, Finland och Norge vad gäller tidningar på finska, meänkieli och samiska bör utredas.

Därutöver tillstyrkes samtliga förslag tillhörande kapitel 3.2 Förskolan, 3.6 Högskola, 3.6.2 Lärarutbildningar, 3.7 Läromedel, 5.1 Språkstöd och bokstart och 5.2 Produktion av litteratur

STR-T avstår från att kommentera kapitel 7. Konsekvensbedömning och kapitel 8. Uppföljning av handlingsprogrammet.

Dag som ovan

Kerstin Salomonsson
Ordförande

Maja Mella
Verksamhetsledare

